

Nr 12

Utlåtande i anledning av motion angående ungdomsbrottsligheten.

I den till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionen II: 1122 av herrar *Johansson* i Skärstad och *Josefson* i Arrie hemställes att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan om den ökade ungdomsbrottslighetens orsaker och möjligheterna att undanröja dessa samt möjligheterna att förbättra det uppväxande släktets totalmiljö.

Motionärerna anför att det är allmänt omvittnat att vi i Sverige har bättre förhållanden än på många andra håll i världen i olika avseenden och att vi kan glädja oss åt en ungdom, som får en fin skol- och yrkesutbildning och som ganska tidigt har förmåga att kunna göra en positiv samhällsinsats. Det kan dock konstateras att antalet av dem som socialt misslyckas och som inte klarar levnadsanpassningen till de nödvändiga krav som samhället måste upprätthålla ständigt ökar. Ungdomskriminalitetens offer utgöres till stor del av människor, som från början inte velat begå brott och som inte ansetts vara direkt kriminella.

Det skulle, framhåller motionärerna vidare, vara ansvarslöst att endast konstatera detta missförhållande och bara låta systemet brott-straff-vård ha sin gång. Det är därför angeläget att utreda vilka anledningarna kan vara till den ökade ungdomsbrottsligheten och vad som kan göras för att positivt förändra den uppväxande ungdomens totalmiljö och de faktorer som i dag är bestämmande för ungdomens personutveckling.

Beträffande motiveringen i övrigt hänvisas till motionen.

Riksdagsbehandling av vissa frågor 1967—1969

Vid 1967 års riksdag väcktes motioner (I: 662 och II: 839) med yrkanden att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle anhålla om utredning i syfte att närmare klarlägga dagssituationen och utröna orsakerna till dagens läge i ungdomsvärlden samt att pröva vad som kan göras för en mer individualiserad vård av de redan missanpassade och för att åstadkomma en förebyggande ungdomsvård. Härvid skulle särskilt beaktas, huruvida inte ett betonande av de kristna värdena borde få en positiv verkan. Allmänna beredningsutskottet framhöll i sitt utlåtande 1967: 26 att betydande insatser gjordes för att ur skilda aspekter studera ungdomsfrågor, klarlägga orsaker till missanpassning och få underlag för systematiska åtgärder i både förebyggande och rehabiliterande syfte. Utskottet fann att pågående

och under senare tid slutförda undersökningar i stor utsträckning tillgodosåg motionärernas önskemål och förklarade sig dela den av socialstyrelsen i remissyttrande över motionerna uttalade uppfattningen att resultatet av aktuella utredningar och undersökningar borde avvaktas innan ytterligare utredningar igångsattes. Utskottet förutsatte emellertid att hithörande frågor komme att beaktas vid översyn av barnavårdslagstiftningen. Utskottsmajoriteten avstyrkte bifall till motionerna. I reservation till utlåtandet hemställdes om bifall till motionerna i viss del. Riksdagen biföll vad utskottsmajoriteten hemställt.

Samma år behandlade utskottet en motion (II: 311) om utredning angående orsakerna till den ökande ungdomskriminaliteten. Under hänvisning till att pågående utredningar syntes i huvudsak tillgodose motionärens önskemål avstyrkte utskottet (utl. 1967: 19) bifall till motionen, vilken avlogs av riksdagen.

I motion till 1968 års riksdag (II: 367) hemställdes om utredning i syfte att närmare klarlägga orsakerna till ungdomens missanpassning och ge riktlinjer för förebyggande och rehabiliterande åtgärder. Allmänna beredningsutskottet (utlåtande 1968: 46) fann att de problem som upptagits i denna och två samtidigt behandlade, likalydande motioner (I: 731 och II: 923) föll inom området för ett flertal utredningar och särskilt tillsatta arbetsgrupper och därmed kunde förutsättas bli beaktade. Mot utskottets beslut att avstyrka bifall till motionen II: 367 anfördes reservation med yrkande om bifall. Riksdagen biföll utskottsmajoritetens hemställan.

Vid 1969 års riksdag väcktes motion (II: 997) med i huvudsak samma yrkanden som i de förenämnda motionerna I: 662 och II: 839 vid 1967 års riksdag. Allmänna beredningsutskottet (utl. 1969: 8) erinrade om att socialutredningen bl. a. hade i uppdrag att se över barnavårdslagstiftningen och att ungdomsvårds-skolornas funktion och ställning borde prövas i samband med denna översyn. Vidare hänvisade utskottet till 1969 års statsverksproposition (bil. 10. s. 105—112) i vilken föredragande statsrådet sade sig ha för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att låta utreda frågor om de olika insatser som kunde behövas för att bättre anpassa förhållandena till ungdomens situation. Utskottet avstyrkte bifall till motionen då motionärernas önskemål kunde förutsättas bli tillgodosedda utan något initiativ från riksdagens sida. Riksdagen godkände utskottets förslag.

Vid höstsessionen av 1969 års riksdag behandlades spørsmål om åtgärder mot ungdomsbrottsligheten jämväl av första lagutskottet (utlåtande 1969: 47) i samband med prövningen av till utskottet hänvisade motioner angående utredningar om rättsvården och om ett samlat handlingsprogram för bekämpande av brottsligheten (motionerna I: 747 och II: 855 samt I: 752 och II: 860). Vad gäller ungdomsbrottsligheten redogjorde utskottet bl. a. för den verksamhet som bedrivs av samarbetsorganet för åtgärder mot ungdomsbrottsligheten och en av organet utarbetad promemoria, »Samarbete i brottsförebyggande syfte», vari framlagts ett förslag av i huvudsak följande innehåll.

I orter som länsstyrelsen bestämmer skall finnas samarbetsorgan mot ungdomsbrottslighet. Företrädare för polismyndighet, barnavårdsorgan och skola

skall alltid ingå i det reguljära samarbetsorganet. Även andra myndigheter som berörs av verksamheten bör företrädas i organet. Detta skall hålla regelbundet återkommande sammanträden för att genom överläggningar i gemensamma frågor och utbyte av erfarenheter möjliggöra planering och samordning av olika brottsförebyggande åtgärder. Till sammanträde bör alltefter ärendenas beskaffenhet kallas företrädare för socialvård, psykisk barna- och ungdomsvård, arbetsförmedling, kriminalvård i frihet samt andra myndigheter, institutioner och föreningar, vilkas verksamhet berör barna- och ungdomsvård. Samarbetsorganet skall arbeta på att samarbetsgrupper tillsätts för verksamhet på fältet och annan uppsökande verksamhet. Rikspolisstyrelsen, skolöverstyrelsen och socialstyrelsen skall lämna närmare anvisningar för samarbetets bedrivande.

Under hänvisning till samarbetsorganets verksamhet och på anförda skäl i övrigt avstyrkte utskottsmajoriteten motionerna. I en reservation yrkades bifall till dem. Riksdagen följde utskottsmajoritetens förslag.

Utskottet

Som framgår av den ovan lämnade redogörelsen har i motionerna berörda spörsmål vid upprepade tillfällen i anledning av väckta motioner behandlats av riksdagen, bl. a. åren 1967, 1968 och 1969. Vederbörande utskott har under hänvisning till den verksamhet på bred front som pågår för att komma till rätta med ungdomsbrottsligheten avstyrkt i motionerna framförda utredningsförslag. Motionerna har av riksdagen lämnats utan åtgärd.

Såvitt utskottet kunnat finna har sedan förevarande frågor senast behandlades av riksdagen inte förekommit några omständigheter som bör föranleda ett ändrat ställningstagande från riksdagens sida. Utskottet vill f. ö. erinra om det av samarbetsorganet för åtgärder mot ungdomsbrottsligheten framlagda förslaget om åtgärder för ett bättre brottsförebyggande samarbete på det lokala planet. Förslaget har remissbehandlats och ligger under Kungl. Maj:ts prövning. Inom samarbetsorganet behandlas för närvarande spörsmål angående våldsbrotten, speciellt bland ungdom.

Med hänvisning till vad ovan anförts får utskottet hemställa

att motionen II: 1122 inte må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 mars 1970

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller (s), Oscar Carlsson (s), Eric Peterson (fp), Axel Kristiansson (cp), Yngve Persson (s), Kilsmo (fp), fröken Stenberg (m), herrar Ernst Olsson (cp), Hansson (s), Blomquist (m) och Ove Karlsson (s);

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm (s), herrar Larsson i Borrebro (cp), Rimås (fp), Nilsson i Bästekille (m), fru Hörnlund (s), herr Wiklund i Härnösand (s), fröken Åsbrink (s), herrar Green (s), Rosqvist (s), fru Jonäng (cp) och herr Sellgren (fp).